

prægnante Eksempler paa, hvad man i dette Forhold kan betragte som Misligholdelse, og jeg tør sige, at om de fleste af dem vil der ingen Diskussion være. Enhver Domstol vil sige: Ja, naar det og det foreligger, har Tyendet Ret til at gaa — altsaa efter § 35 —, og naar det og det foreligger, har Husbonden Ret til at bortvise Tyendet — altsaa efter § 38.

Jeg skal tage nogle enkelte af Bestemmelserne. Punkt 8 i § 38 fandtes, saa vidt jeg husker, ikke i Kommissionens Forslag; men er sat ind af Justitsministeriet. Den gaar ud paa, at det skal være en Bortvisningsgrund fra Husbondens Side, at Tyendet lider af en smitsom Kønssygdom. Dette kunde naturligvis være tvivlsomt, for i og for sig er det ikke noget Brud paa selve Kontraktforholdet, at Tyendet er kommet til at lide af en smitsom Kønssygdom. Men naar man alligevel har taget Bestemmelsen med, er det, fordi det har Betydning, at det er slaaet fast, at Husbonden har en saadan Ret. Jeg har selv i min Praksis haft et saadant Tilfælde at føre op for Højesteret. Det var en Karl, der var bleven fæstet af en Husbond, og faa Dage efter faar Husbonden at vide, at Karlen lider af en smitsom Kønssygdom, saa vidt jeg erindrer paa den Maade, at hans andet Tyende kom og sagde til ham: Vi høre, at De har fæstet den og den Karl, men vi vide, at han lider af en smitsom Kønssygdom, og vi ville ikke tjene sammen med ham. Vi have ikke det fjerneste mod Manden, men vi ere bange for at blive smittede, vi ville tilkendegive i Forvejen, at det maa De se at faa lavet om. Af Hensyn til det øvrige Tyende blev saa Husbonden sat i den Nødvendighed at nægte at modtage den paagældende Karl i sin Tjeneste. Han tilbød, at han kunde komme til at arbejde som Daglejer paa egen Kost, men det vilde han ikke, og saa blev der Proces om, hvorvidt Husbonden var forpligtet til at betale ham Løn og Kostpenge eller ej. Det var altsaa en Bortvisning i det øvrige Tyendes Interesse og efter dets Anmodning, og der var det dog godt at have en positiv Bestemmelse, der afgør Retsspørgsmaalet, for at man kan undgaa Retssager.

Med andre Ord: Hvis man gik til at ophæve Tyendeloven og ikke satte en anden Lov i Stedet, maatte der altid oprettes skriftlig Kontrakt mellem Husbond og Tyende, en Kontrakt, der i alt væsentligt vilde komme til at indeholde de samme Bestemmelser, som indeholdes i dette Lovforslag. Men det tror jeg ikke vilde være

til Held for Forholdet, for det kunde godt være, at saadanne Kontraktbestemmelser vilde blive strengere i den ene eller den anden Parts Interesse. Vi kunne nemlig se paa et andet Forhold, hvor der ikke findes nogen positiv Lovgivning, og hvor Kontrakterne derfor ogsaa bære et Ensidighedens Præg, nemlig Lejeforholdet. Det er vel et lige saa hyppigt Retsforhold som Tyendeforholdet, det er i alt Fald eet, der kommer op paa Siden deraf. Jeg tror, man kan sige, at Tyendeforhold og Lejeforhold ere de to hyppigste Retsforhold, vi have. Med Hensyn til Lejeforholdet findes der ikke detaillerede Bestemmelser, der er det saaledes, at Parterne ordne deres Retsforhold ved en detailleret Kontrakt, og det er ikke nogen Hemmelighed, at denne Kontrakts Bestemmelser, som de nu bruges, bære Ensidighedens Præg i højeste Grad. Det er med andre Ord Husejeren, der dikterer Bestemmelserne, og de ere horrible paa mange Omraader. Men det er der ingenting at gøre ved, det er den stærkere Part i Lejeforholdet, der dikterer dem. Det eneste glædelige er, at det ikke gaar saa strengt, som der staar i Kontrakten, at det kun er sjældent, man gør Bestemmelserne gældende til det yderste. Men gør man det, er det vanskeligt at finde nogen Vej udenom.

Og dette Forhold fører endvidere til, at der kommer langt flere Processer, end der behøvedes. Man staar som Sagfører ganske uvidende om, hvorledes den Slags Spørgsmaal egentlig vil blive afgjort ved Domstolene. Det lyder næsten utroligt, hvad der i den Henseende kan opstaa. Jeg husker for nogle Aar tilbage, at en Mand appellerede en Sag angaaende et Lejespørgsmaal til Højesteret. Han gik omkring til nogle af Byens dygtigste Sagførere, men ingen vilde føre Sagen, fordi de ansaa den for ganske haabløs. Saa mødte han selv i Højesteret, og til Modpart havde han en af de dygtigste af Skrankens Advokater. (Uro paa Tilhørerpladserne).

Første Viceformand (J. C. Christensen): Tilhørerne maa forholde sig rolige!

Justitsministeren (Billow): Der led den Advokat den Tort, at han tabte Sagen overfor denne Selvmøder. Det er en af de faa Gange, det er sket, at en Selvmøder har vundet sin Sag i Højesteret. Man vil altsaa se, at Retsspørgsmaalet var saaledes, at skønt flere Advokater fandt det haabløst at føre denne Sag op til Højesteret, kom Højesteret dog til det modsatte Re-